

ANTROPOLOGICZNO-SPOŁECZNY WYMIAR SZKOLNICTWA WYŻSZEGO (ANALIZA HISTORYCZNO - PEDAGOGICZNA)

Mykola Chumak

*doctor nauk pedagogicznych, docent Katedry Teorii i Metodyki Wykładania Fizyki
i Astronomii, Narodowego Uniwersytetu Pedagogicznego imienia M. Drahomanowa,
(Kijów, Ukraina)
chumak.m.e@gmail.com*

Adnotacja. W artykule dokonano analizy antropologiczno-społecznych początków szkolnictwa wyższego w ich historyczno-pedagogicznym aspekcie. Zaktualizowano wieloaspektowość badanego zjawiska w kontekście działań behawioralnych, aksjologicznych oraz gnoseologicznych. Dokonano strukturyzacji badań z zakresu tej problematyki pod względem historiograficznym i naukowym w ich załączkowych początkach, scharakteryzowano polifunkcyjność szkolnictwa wyższego na obecnym etapie rozwoju społeczeństwa.

Przedmiotem badań obrano instytucję szkolnictwa wyższego w kontekście jej transformacji antropologiczno- społecznej.

Celem artykułu jest analiza treściwości szkolnictwa wyższego pod względem antropologiczno- społecznym.

Chronologia treściwości a także etapowo-problematiczna, historyko-pedagogiczna oraz porównawcza metody posłużyły, jako instrumentarium badawcze dla pracy.

W ramach systemowych badań oraz interdyscyplinarnego podejścia rozwija się ideowość społecznej instytucji szkolnictwa wyższego, kształtującego głęboki potencjał antropologiczno-społeczny, a więc, badanie mechanizmu jego działania nabywa zarysu behawioralnego, równoległe skupiającego się na podstawach filozofii naukowej zakresie powyższego zagadnienia. Korzystanie z tak obszernego spektrum metodologicznego na poziomie teoretycznym udowodniło, że wzrost kulturowego potencjału społeczeństwa w sposób najbardziej kompletny został odzwierciedlony w procesie kształtowania się kulturowego socjum społeczeństwa, które jest rozpatrywane w trzech wymiarach przekroju – społeczeństwo, kultura oraz stosunki pomiędzy grupami społecznymi.

Assumowanie przeprowadzonego badania wskazuje na proces kształtowania atrakcyjności obrazu szkolnictwa wyższego w wymiarach społecznym oraz międzywilizacyjnym, czemu zawdzięcza tożsamości epistemologicznej, będącej produktem wielowiekowego historycznego rozwoju społeczeństwa i odzwierciedleniem mikroklimatu terytoriów wewnętrznych. W efekcie końcowym staje się ona wyznacznikiem przekroju twórczego potencjału osobowości oraz jej realizacji. Na poziomie badawczym podkreśla się, że sukcesywny wzrost zmienności praktyk pedagogicznych, zwiększona efektywność funkcjonowania fenomenu tytułowego w czasie i przestrzeni w praktyce zawdzięcza umocnieniu relacji oświatowych pomiędzy różnymi grupami społecznymi.

Autor skupia uwagę na determinizmie nowych pracodawców pedagogicznych, które mają wpływ na wzrost efektywności funkcjonowania szkolnictwa wyższego ogółem. W artykule przedstawiono momenty, w których możemy dostrzec proces ząbienia pomiędzy szkolnictwem wyższym a antropologią społeczną, antropologiczno-społeczne początki szkolnictwa wyższego oraz strukturę komponentową środowiska funkcjonowania szkolnictwa wyższego z punktu widzenia badań naukowych. W materiałach badania także przedstawiono analizę instytucji społecznych – najważniejszych ogniw kształtowania się tożsamości społecznej w kontekście rozwoju szkolnictwa wyższego ogółem. W ramach instytucjonalnego aspektu, jako głównego sposobu kształtowania tożsamości społecznej, analizie poddano różne narzędzia i strategie rozwoju społecznego. Szczególną uwagę autor poświęca ideologizmowi innowacyjności pedagogicznej, jako najbardziej perspektywistycznemu w swoich skutkach projektowi

kształtowania paradygmatu edukacyjnego oraz konstruowania gradacji wiedzy według posiadanego poziomu wykształcenia. W pracy dokonano zestawienia oraz uogólnienia podsumowującego aspektów rozwoju szkolnictwa wyższego, które przyczyniły się do unifikowania wiedzy przyrodniczo-matematycznej oraz humanistycznej w tym zakresie.

Na podstawie teoretycznych przesłanek analizy przedmiotu badania, autor wyodrębnia szereg zmian o charakterze instytucjonalnym oraz kulturowym, które znalazły odzwierciedlenie w procesie rozwoju szkolnictwa wyższego, będąc jednocześnie wynikiem przemian wewnątrzspołecznych oraz osobowościowych. Podsumowując, autor wnioskuje, iż na gruncie różnorodnych przemian cywilizacyjnych działają bardzo zbliżone społeczne mechanizmy funkcjonowania szkolnictwa wyższego, które definiują rolę udziału osobowości w skuteczności przedsięwzięć o różnym poziomie trudności, w ramach działania określonych instytucji społecznych, co aktualizuje kwestię mobilności społecznej, a tym samym pozwala zniwelować problem nierówności społecznej.

Słowa kluczowe: antropologia społeczna, wykształcenie wyższe, historiografia, analiza pedagogiczna, społeczeństwo, osobowość.

SOCIO-ANTHROPOLOGICAL DIMENSIONS OF HIGHER EDUCATION (HISTORICAL AND PEDAGOGICAL ANALYSIS)

Mykola Chumak

*Candidate of Pedagogic Sciences Associate Professor of
the Department of theories and methods of teaching physics and astronomy
of National Pedagogical Dragomanov University, (Kiev, Ukraine)*

Abstract. The article analyzes the socio-anthropological origins of higher education in the historical and pedagogical approaches. The multidimensionality of the investigated phenomenon in the context of activity, behavior, value and information aspects has been updated. Inter-civilization advantages of higher education, which contributed to the unification of knowledge of natural and mathematical and humanistic content, have been consolidated.

The subject of the study is higher education in the context of socio-anthropological transformations. The purpose of the article is to reveal the socio-anthropological content of higher education. The author investigates the historic and scientific research origins of the study, describes the multifunctional nature of higher education at the present stage of society development. The research tools for the study were chronological and content, incremental, historical, pedagogical and comparative methods.

In the framework of the systematic and the interdisciplinary approaches, the author develops the idea that the institutional nature of higher education forms resource potential of social and anthropological components. Therefore, the awareness of the mechanism of activity of social institutions, being centered on the activity, is gaining the behavioral features. The use of such a broad methodological spectrum allows emphasize that the augmentation of the cultural potential of the society is reflected in the socio-cultural environment. The construction of the environment is observed as a three-dimensional model, which includes the society, the culture and the relationships. The attractive image of higher education is based on its epistemological identity, which is a product of cultural development during many centuries and replicates the microclimate of internal territories, which is important in terms of the realization of creative potential of the subjects of knowledge. On a research level, it is emphasized that such course of events development becomes possible due to strengthening the relationships between a personality and a society, by enlarging the variety of activity performance of higher education.

Based on theoretical preconditions, the author points out that the main institutional and cultural changes, which were reflected in the development of higher education, were the result of internal social and personal transformations. The attention is drawn to the characteristics of the systems of education and employment, state policy and socio-cultural aspects of development of states.

The author focuses on the determinacy of new pedagogical developments that affect the effectiveness of the functioning of higher education in general (cross-section factor). The article illustrates the scientific points of contact of higher education and social anthropology; socio-anthropological sources of higher education, component structure of the higher education functioning environment. The study also presented the analysis of the social institutions – the fundamental parts of the formation of social identity (institutional cross-section) in the context of the development of higher education in general. Within the institutional aspect, various tools and strategies for social development are considered as the main ways of social identity forming. Special attention is paid to the innovative pedagogic idealism, which is a prospective project for the formation of the most effective educational paradigm and for design of knowledge levels in accordance with the existing educational stage.

It has been summarized that, being based on different civilization transformations, there are very similar social mechanisms for the functioning of higher education, which affect participation of the personality in activities of different levels within the social institutions; it updates the social mobility issue and allows neutralizing the problem of social inequalities.

Keywords: social anthropology, higher education, historical and pedagogical analysis, society, personality.

СОЦІАЛЬНО-АНТРОПОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ)

Микола Чумак

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики викладання фізики та астрономії, Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, (Київ, Україна)

Анотація. У статті проаналізовано соціально-антропологічні витоки вищої освіти в історико-педагогічному ключі. Актуалізовано багатоаспектність досліджуваного феномена у контексті діяльнісно-поведінкового, аксіологічного та гносеологічного аспектів. Структуризовано історіографічні та наукознавчі витоки досліджуваної проблематики, охарактеризовано поліфункціональність вищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства.

Предметом дослідження виступив феномен вищої освіти у розрізі соціально-антропологічних перетворень.

Метою статті є аналіз соціально-антропологічної наповненості вищої освіти.

Інструментарієм дослідження послуговував хронологічно-змістовний, поетапно-проблемний, історико-педагогічний та порівняльний методи.

У дослідницьких рамках системного і міждисциплінарного підходу розвивається ідейність про те, що соціальний інститут вищої освіти формує глибинний соціально-антропологічний потенціал, а тому дослідження механізму його дії набуває поведінкових обрисів, паралельно центруючись на діяльнісному базисі. Використання такого широкого методологічного спектру на теоретичному рівні підтвердило, що примноження культурного потенціалу суспільства найповніше віддзеркалене у соціокультурному конструюванні соціального середовища, яке розглядається у тривимірному розрізі – суспільство, культура і взаємовідносини між соціальними групами.

Підсумовано, що привабливий соціальний образ вищої освіти у міжцивілізаційних вимірах продукувався завдяки певній епістемологічній ідентичності, яка є продуктом багатостолітнього історичного розвитку суспільства та відтворює мікроклімат внутрішніх територій, що у сумарному результаті є визначальним у розрізі реалізації творчого потенціалу особистості. На дослідницькому рівні підкреслено, що завдяки зміцненню просвітницьких взаємозв'язків між різними соціальними групами, практично примножувалася варіативність педагогічної практики, підвищувалася ефективність функціонування у часопросторі титульного феномена.

Автор акцентує увагу на детермінантності нових педагогічних напрацювань, які впливають на підвищення результативності функціонування вищої освіти в цілому. У статті проілюстровано наукознавчі точки дотику вищої освіти та соціальної антропології, соціально-антропологічні витоки вищої освіти та компонентну структуру середовища функціонування вищої освіти. У матеріалах дослідження, також, представлено аналіз соціальних інститутів – основоположних ланок становлення соціальної ідентичності у контексті розвитку вищої освіти в цілому. У рамках інституційного аспекту в якості основних способів формування соціальної ідентичності розглянуто різні інструменти і стратегії соціального розвитку. Особливу увагу автор приділяє інноваційно-педагогічній високоідейності, що є перспективним проектом найбільш ефективного формування освітньої парадигми та конструювання ступеневості знань відповідно до наявного освітнього рівня. Узагальнено міжцивілізаційні аспекти розвитку вищої освіти, які сприяли уніфікації знань природно-математичної та гуманістичної наповненості.

Виходячи з теоретичних передумов аналізу предмету дослідження, автором виокремлено ряд інституційних та культурних змін, що віддзеркалилися у розвитку вищої освіти та були результатом внутрішньо-соціальних і особистісних перетворень. Підсумовано, що на ґрунті різних цивілізаційних перетворень діють дуже схожі соціальні механізми функціонування вищої освіти, що визначають участь особистості у діяльнісних починань різного рівня складності в межах дії певних соціальних інститутів, що актуалізує питання соціальної мобільності і тим самим дозволяє нівелювати проблему соціальної нерівності.

Ключові слова: соціальна антропологія, вища освіта, історіографічний та педагогічний аналіз, соціум, особистість.

Introduction. The dominance of humanistic paradigm of education in world politics of the civilized countries involves the need for rethinking of historic and philosophical sources of valuable pedagogical ideas, oriented on the education of the conscious young generation. In that perspective, the value dimensions of the subject of interdisciplinary theoretical researchers' heritage lie in their theological diversity and orientation towards the implementation of priority tasks of the state development. Some aspects of the problem under study are found in the works of N. Dem'yanenko, P. Gusak, V. Yevtukh, V. Syrotyuk, A. Sukhomlyns'ka and others. However, the question of the ambivalent nature of the of authors' approaches to the studied issues in the socio-anthropological context requires consideration.

The purpose of the article is to reveal the socio-anthropological content of higher education.

According to the purpose, the main objectives of the study are defined as the following (*the tasks*):

- to analyze the state of the problem, which is studied at the interdisciplinary level in the socio-anthropological context;
- to study the influence of the pedagogical phenomenon under review on the development of pedagogical theory and practice of contemporary historic development.

The research tools for the study were chronological and content, incremental, historical, pedagogical and comparative *methods*.

Historiography and Science Sources of Knowledge. Historical milestones of postmodernist progress brought the features of procedure to the historical paradigm, emphasized the canon of entropy, and actualized the productivity of the subject-subject relations in society. It enabled the achievement of consensus within the scientific

community, served as a kind of counter-argument for the need to revise established scientific positions in the eyes of a scientist of the twenty-first century.

In this scientific rethinking, the tendency of the phenomenon of higher education to social anthropology is becoming more evident, since the three points of their scientific cross-section are a personality, society and general cultural development (see Fig.1).

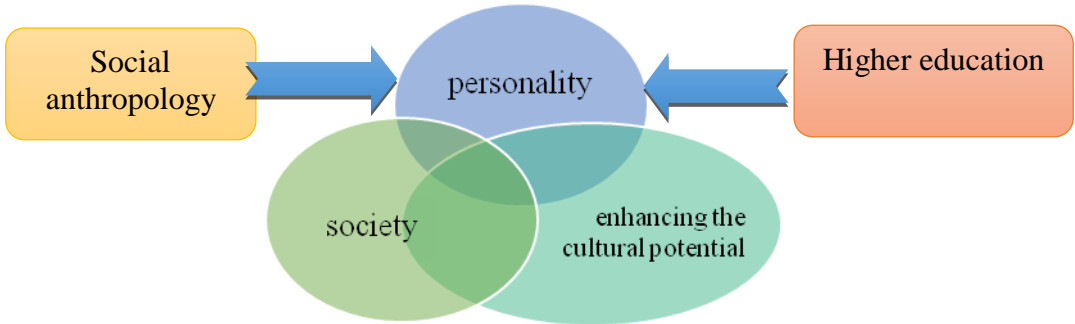

Fig. 1. Higher education and social anthropology: scientific common ground

From the content of fig.1 it becomes clear that science-related points of contact of higher education and social anthropology center on social-personal (that is, socio-anthropological) aspect, which reflects certain features of subjectivity and aims at increasing the cultural potential of society as a whole. The last one is dictated by the purposefulness of the pedagogical activity of the educators to increase the intellectual, creative, educational and other personal principles.

In accordance with "History and Philosophy of Science," the author concluded that the mutual interweaving of interdisciplinary and internal disciplinary links leads to the formulation of new concepts and, as a consequence, to the structuring of new knowledge, where philosophy appears to be in the epicenter of the study of its characteristics (Maksymov, 2005).

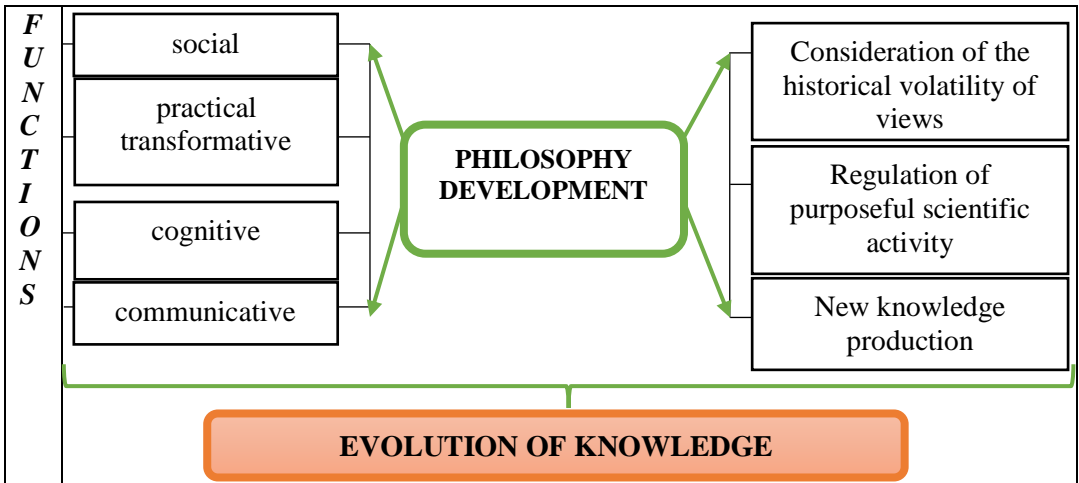

Fig.2. Philosophy is the driving force of science evolution

The universalism of the general philosophical canvas for each scientific study with a well-defined problem is the result of the internal structuring of this knowledge

and its functional potential (see Fig.2). Such an essential law served a certain kind of driving force of the evolution of science in general, represented by a multifaceted interdisciplinary approaches, concepts, theories and definitions.

Summarizing the presented visual data in Fig. 2., we emphasize that the evolution of science education - the ascending progressive development occurred due to the presence in the general philosophical functional quartet of the main elements (social, practical transformative, cognitive and communicative), aimed at:

- a) taking into account historical variability of views;
- b) the regulation of purposeful scientific activity of representatives of various social and mental communities;
- c) production of new knowledge (Fig.2)

Space and time development of philosophy – and, as a consequence, the evolution of science education, is possible due to the presence of the key element - the person - a representative of a certain social institution in this system.

The typical response of every human society representative for the action of the environment is his/her spatial behavior focused on achievement of specified personal goals, which are characterized by essence fullness and the corresponding structure. Socio-anthropological origins of the problem are reproduced on a personal level by active behavioral manifestations, the appropriate level of reflection and awareness of own activity trajectory in space-time context (Fig. 3).

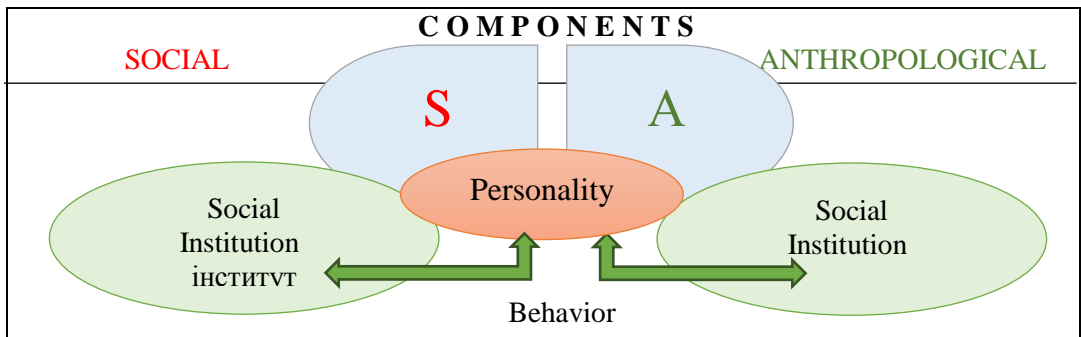

Fig.3. Socio-anthropological origins of higher education

Socio-anthropological origins of the phenomenon are largely related to the basic principles of stoicism, according to which, the concept of higher education was addressed in the context of true fidelity and true relation of a citizen to a society (a certain social community) and moral values, and not to the representatives of the ruling political elite.

Anthropological Dimensions of Higher Education. The socio-anthropological panel of higher education brought in the inter-civilization worldview the clear predominance of the holistic over the partial. The given organizational structure oriented the subject of cognition on active search for ways of achieving progressive results of educational activities within the existing borders of the residence of the whole mankind (Popov, 2006). It also crystallized the idea to accept every pupil as a Temple of ideas, opportunities, and prospects. Such character of personality equivalents in the eyes of modern researchers is not materialized, since a high level of objectification is a weightless state of personal perception.

Going deep into the rethinking of the problem of the historical formation of higher education, it becomes clear that the combined historical fate of a number of world

civilizations determined it, in essence, filling up the present number of developments with sacred notes.

Objectivity of the origin of higher education was produced by a number of socio-anthropological determinants:

- a) a holistic understanding of own role in society by a personality;
- b) emotionally stable sense of responsibility for the fate of all mankind;
- c) the presence of a sense of civic affiliation of the world-wide level.

The analysis of the determining trio proves the monolithic nature of the phenomenon that enables the integration of the individual into the whole social community in the context of an existing time and space.

The objectivity of socio-anthropological genesis of higher education lies, in our opinion, in semantic complexity of the "environment» concept, which is relative in its essence (Fig. 4). Being deprived of an absolute beginning, the lexeme "environment" acquires a subjective character, more and more eroding the objectively predetermined boundaries (Fig. 4).

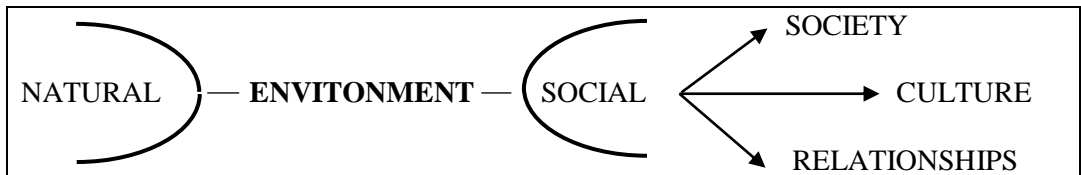

Fig. 4. Component structure of the "environment" phenomenon (Stepyn, 2012)

The data of Fig.4 testified the structure of the "environment" phenomenon, which, on the one hand, directly and indirectly relevant to the individual (natural), and, on the other hand, is resulting from the functioning of the individual in time and space (social-society, culture and relationships) (Fig. 4).

Thus, at the substantive level, higher education focused on counteracting the subjectivity of the environment itself, which "narrowed" the breadth of personality initiatives to the dimensions of the defined framework and boundaries.

Multifunctional Nature of Higher Education Institutions. Higher education inherently was in the role of complex formation, which integrated the complexity of life and, in the global context, was oriented to overcome the cumulative judgment with the aim of achieving the absolute optimum. At the science-education level, the tendency of the phenomenon of "higher education" to the notions of "structuring" and "relations" has been followed. Any order involves the coordinated interaction of all structural elements, between which strong strands of interrelations are formed. Setting up a network of relationships in a socio-anthropological way leads to a multiple branching of existing relationships, which are characterized by hierarchical structure. It conceptualizes education as a core element, opening new socio-geographical horizons, in spite of the limitations of the existing state borders, due to the precise structuring of each element and the branching of relationships (Krykunov, 2010). With regard to the high level of self-organization, higher education is based on the paradigm nature of the content of education and the high-level organization of the holistic process of development, education and upbringing. The above-mentioned definitions are used, successively, today as key ones in the list of pedagogical studies; which, once again, confirm the relevance of the researcher's chosen topic.

The same idea is supported by the total integrity of the "didactics" concept as the structural component of Pedagogy – a universal science, a social demand of which has been high enough for a long period of civilizations development.

Epistemology of Higher Education. The epistemological nature of higher education is a product of cultural development during many centuries that was historically marked by objective necessity of knowledge of everything really existing in the society, and then their place in this challenging socio-anthropological system. The long process of getting knowledge directly, through the rationalism, was summed up by the priority of the knowledge paradigm, which was stored and passed from generation to generation as a valuable rarity. This also explains the fact that the functional potential of higher education was similarly focused on the growth of a knowledgeable "capital" on the integral field of education and science. Direct and indirect cognition of the integrity of the world by the teachers led to the fact that the deeply personalized phenomenon of "pedagogy" gradually turned into a one belonging to all of civilization, since each representative of society sooner or later came to the truth - the need for knowledge and variation in the formation of skills and abilities. Thus, the knowledge acquired social and anthropological outlines in the course of their development, becoming the weightless luggage that was carried on the shoulders of the subject of knowledge and was passed on to future generations at a certain time (Kaltenborn, Bjerke, 2012).

The higher education functioning in the time and space of led to the fact that the pedagogical community of the world, overcoming geographical boundaries, developed new knowledge, supplemented the existing theoretical paradigms and built the trajectory of further applied research. Consequently, there was a certain kind of variability in the performance of higher education, in particular when new pedagogical developments:

- 1) supplemented existing scientific theories;
- 2) entered in certain contradictions with existing developments, devalued them, thereby, opening up new research horizons;
- 3) formed the newly created problem nucleus, which was further rethought in the circle of scholars followers.

As a conclusion. Significant development of higher education, finally, led to the fact that new pedagogical developments competed with each other so that the problem of personalized differentiation of ascetic educators (in particular, world famous, known, innovators, etc.) was actualized. However, it is completely inappropriate to speak about a certain monitoring or expert evaluation of the results of the noble pedagogical figures, since the higher education itself implies the proliferation of productive pedagogical activities (theoretical or applied) in the social environment. Although, it was historically predetermined that the primary scientific achievements in various branches of education science were not properly extrapolated to the educational process at the global level, we can confidently assume that their further expansion became possible due to the development of higher education. In this way, a wide range of terms, axioms, theorems, laws, formulas that, overcoming the complex spatial and temporal path, gradually gained widespread popularity in various social circles.

The socio-anthropological content is a substantial characteristic of higher education that, along the history of human civilizations, was aimed at enhancing the cultural potential of the society as a whole, acquiring, over time, educational features. We assume that the "growth" of the cultural potential of the society was a consequence of the development of higher education, since teachers, overcoming state boundaries,

realized professional functions following the call of the soul. The practical side of such events was observed in the enhancing of the natural and humanitarian cycles of educational disciplines, which eventually led to the verification of the content of the educational process, the construction of the degrees of knowledge and levels of education.

Reference:

1. Maksymov, L. V. (2005). Kvazyobektyvnost moralnych cennostej. Etycheskaya musl, Vup.6, s. 27-50.
2. Stepy, V. S. (2012). Istoriya y fylosofiya nauky. M., 2011, 423 s.
3. Kaltenborn, B.P., Bjerke T.A. (2012). Associations between environmental value orientations and landscape preferences. Landscape Urban Plan. Vol. 59, issue 1, p. 1-11.
4. Krykunov, A. E. (2010). Obrazovanuye v perspektive ontologijy` (ontologicheskoe obosnovanye pedagogicheskych praktik v russkoj relygyoznoj fylosofuy): monografiya. Elec: EGU ym. Y.A. Bunyna, 224 s.
5. Popov, E. B. (2006). Socyalno-pedagogicheskyye aspektu gumanyzacuy obrazovanuya. SPb.: NOU «Ekspress», 250 s.